

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τρίτη 4 Ιανουαρίου 2022

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Συμπαγής η ελληνική οικογένεια

Με την ενσωμάτωση -εδώ και αρκετά χρόνια- του ετήσιου εορτασμού της «Ημέρας για τη Μητέρα» στην Παγκόσμια Ημέρα για την Οικογένεια στις 15 Μαΐου ο ΟΗΕ υπογραμμίζει, όχι μόνο το σημαντικό και αναντικατάστατο ρόλο της οικογένειας στις κοινωνίες μας, αλλά θέλει, ταυτόχρονα, να τιμήσει εξίσου και τους δύο γονείς: πατέρα και μητέρα. Ως θεσμός, η οικογένεια επηρεάζεται καθοριστικά από τις εντεινόμενες κοινωνικές αλλαγές και αναπροσαρμόζεται ποικιλότροπα.

Ετήσιο και επίκαιρο **λοιπόν**, το ερώτημα «κατά πόσο αλλάζει η ελληνική οικογένεια». [...] «Σαφώς έχει αλλάξει η ελληνική οικογένεια και παρουσιάζει το σχήμα της «εκτεταμένης αστικής οικογένειας», απαντά η έρευνα του ομότιμου καθηγητή Κοινωνικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δημήτρη Γεωργά, της επίκουρης καθηγήτριας κ. Αικατερίνης Γκάρη και του λέκτορα κ. Κώστα Μυλωνά.

Η έρευνα ανατέμνει την επιλεγόμενη «κρίση» στην ελληνική οικογένεια, φαινόμενα της οποίας αποτελούν η κατάλυση των παραδοσιακών αξιών από τη νέα γενιά, η απομόνωση από τους συγγενείς, η αύξηση των διαζυγίων κ.ά. Αναφέρεται, **μάλιστα**, ότι ήδη από τη δεκαετία του '60 έχει διακηρυχθεί από πολλούς επιστήμονες η διάλυση της ελληνικής οικογένειας και έχει προβλεφθεί ακόμη και ο «θάνατος» της με την επικράτηση της μορφής της πυρηνικής οικογένειας (γονείς και παιδί). Αυτό, **ίσως**, οφείλεται στη διαφοροποίηση του γυναικείου κοινωνικού ρόλου με την οικονομική χειραφέτησή της γυναίκας, καθώς και στις πιέσεις που ασκεί στη λειτουργία της οικογένειας ο σύγχρονος τρόπος ζωής, ο τεχνολογικά προοδευμένος αλλά ταυτόχρονα αποξενωτικός, ενώ πρέπει να λάβουμε υπόψη τόσο τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες όσο και τα νέα ήθη της εποχής[...]

Ως προς τη δομή της, ενώ η ελληνική οικογένεια δείχνει φαινομενικά ότι αλλάζει με την αύξηση των πυρηνικών αυτόνομων νοικοκυριών, ωστόσο προκύπτει

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Α' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

το ερώτημα κατά πόσο οι αλλαγές αυτές είναι πραγματικές, όταν οι παππούδες και οι συγγενείς κατοικούν σε κοντινή απόσταση και επικοινωνούν συχνά, όταν στηρίζουν και προσφέρουν βοήθεια στα παντρεμένα παιδιά τους. Όσο για την εγγύτητα στην κατοικία -και όχι συγκατοίκηση- η αλλαγή αυτή μπορεί να θεωρηθεί θετική, γιατί επιτρέπει στην πυρηνική οικογένεια τον απαραίτητο ζωτικό χώρο και αυτονομία, ενώ η κοντινή απόσταση επιτρέπει τη διατήρηση σχέσεων με το ευρύτερο συγγενικό περιβάλλον. Όσο για την αύξηση των μονογονεϊκών, ανύπανδρων, διαζευγμένων οικογενειών, των μεικτών γάμων, όταν υπάρχει ένας σθεναρός συγγενικός κύκλος και η δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης και συναισθηματικής αναπλήρωσης, αυτά δείχνουν ότι η οικογένεια δεν διαλύεται.

Στη λειτουργία της οικογένειας, διαπιστώνεται ότι τα μέλη της πυρηνικής οικογένειας διατηρούν επαφές με τους συγγενείς. Υιοθετούν τις αξίες εκείνες που αφορούν στη συναισθηματική σχέση και στη φροντίδα -υλική, πρακτική είτε συναισθηματική- ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και αυτές που απορρίπτουν είναι οι αξίες εκείνες που αφορούν την αυταρχική δύναμη του πατέρα όπως και την ανισότητα και ακαμψία στις σχέσεις ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά. «Αυτές οι λειτουργίες της οικογένειας όχι μόνο δεν είναι ενδείξεις διάλυσης της ελληνικής οικογένειας αλλά, **αντιθέτως**, εξέλιξης και ωρίμασης προς ένα πιο ευέλικτο και επικοινωνιακό μοντέλο οικογένειας».[...]

Της Χριστίνας Δαμουλιάνου , εφ. «Καθημερινή» (διασκευή)
14.05.2005

1η δραστηριότητα

A1. Αφού μελετήσετε τις δύο τελευταίες παραγράφους του άρθρου, να γράψετε με δικά σας λόγια, σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων, τα στοιχεία του κειμένου που στηρίζουν την άποψη της συγγραφέως ότι, ενώ η ελληνική οικογένεια δείχνει φαινομενικά ότι αλλάζει, ωστόσο προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο οι αλλαγές αυτές είναι πραγματικές.

(μον. 9)

A2. Στο κείμενο ο αρθρογράφος μεταξύ άλλων καταφεύγει και στην επίκληση στην αυθεντία για να μας πείσει. Να εντοπίσετε το συγκεκριμένο τρόπο πειθούς στο κείμενο και να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

(μον. 6)

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

A3. λοιπόν, μάλιστα, αντιθέτως, ίσως: Ποιος είναι ο ρόλος της κάθε διαρθρωτικής λέξης/φράσης στη συνοχή του κειμένου;

(μον. 4)

A4. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις στις παρακάτω φράσεις/προτάσεις:

- και τα αλλά συναφή εμπορικά καταστήματα
- προσφέρουν βοήθεια
- η κοντινή απόσταση επιτρέπει τη διατήρηση σχέσεων
- αυτές που απορρίπτουν είναι οι αξίες εκείνες

(μον. 4)

A5. Στο παρακάτω απόσπασμα η αρθογράφος χρησιμοποιεί παθητική σύνταξη. Να δικαιολογήσετε αυτή την επιλογή της (μον. 2) και να το μετατρέψετε στο αντίθετο είδος.(μον. 3) Ποιες αλλαγές παρατηρείτε σχετικά με το ύφος;

(μον. 2)

Αναφέρεται μάλιστα ότι ήδη από τη δεκαετία του '60 έχει διακηρυχθεί από πολλούς επιστήμονες η διάλυση της ελληνικής οικογένειας και έχει προβλεφθεί ακόμη και ο «θάνατος» της με την επικράτηση της μορφής της πυρηνικής οικογένειας (γονείς και παιδί).[...]

Μονάδες 15**3η δραστηριότητα**

A6. Στο άρθρο της κυρίας Δαμουλιάνου που υποστηρίζεται από κάποιους ότι η σύγχρονη ελληνική οικογένεια διέρχεται κρίση. Ποιοι κατά τη γνώμη σας είναι οι λόγοι, εξαιτίας των οποίων «πλήττεται» στις μέρες μας ο θεσμός της οικογένειας; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας τεκμηριωμένα σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων το οποίο θα δημοσιευτεί σε νεανική ιστοσελίδα.

Μονάδες 20**B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ.ΚΕΙΜΕΝΟ**

«Πριν από τέσσερα χρονιά ένοπλοι χτυπήσαν την πόρτα του σχολείου μας και μας ανακοίνωσαν ότι τα κορίτσια απαγορεύεται να πηγαίνουν σχολείο ενώ τα αγόρια έπρεπε να επιστρατευθούν».

Η δεκατετράχρονη **Ayat** από τη Συρία ζούσε για χρόνια μέσα στη βία και τον κίνδυνο, μέχρι η οικογένειά της να αποφασίσει να εγκαταλείψει την πατρίδα της .

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Nλ3Γ(ε)**

Παρά τις δυσκολίες αντλεί δύναμη από τα μαθήματα τυπικής εκπαίδευσης που πρόσφατα ξεκίνησε να παρακολουθεί αλλά και από το γράψιμο. Η αγάπη της για τη συγγραφή γεννήθηκε στο κέντρο μη τυπικής εκπαίδευσης που λειτουργεί στη Σάμο από την Praksis με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Μου είπαν είσαι καλά. Ποια είμαι εγώ;
Και εγώ είμαι αυτή που δεν αναγνωρίζει τη θλίψη από τη χαρά.

Ήθελα να μάθω τη γραφή όμως το μολυβί μου ήταν δεμένο με αλύσιδες.
Αναρωτήθηκα ποσό καιρό ακόμα θα συνεχίσω να ζω έτσι.

Και έκλαψαν τα μάτια μου όπως κλαίνει τα σύννεφα όταν μαζεύονται.
Ευχήθηκα να ζήσω μια ζωή ελευθερίας αλλά έζησα μια ζωή στον πόλεμο.

Και ζωγράφισα τη ζωή μου στις πέτρες και έκλαψα οδυνηρά.
Και τα μάτια μου δάκρυσαν τόσο πολύ που έχασαν την όραση τους σαν την εγκλωβισμένη μου ψυχή.
Ήθελα τα μάτια μου να τη δουν μα εξαφανίστηκαν και αυτά.

Έγραψα αυτά που βλέπω παρόλο που δεν ξέρω να γράφω.
Και έγραψα για αυτούς που βλέπουν και δεν μπορούν να ακούσουν.

Και μου λένε παρόλα αυτά είσαι καλά.
Και ξαναρωτώ ποια είμαι εγώ;

Είμαι εδώ, είμαι εδώ, δεν με βλέπεις;
Είμαι απλά ένα παιδί και φωνάζω, δεν με ακούς;

[...]

https://www.unhcr.org/gr/18523-ta_poihmata_tis_ayat.html

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**1η δραστηριότητα**

B1. Σε μία παράγραφο 50–60 λέξεων να καταγράψετε ποιες ήταν οι προσδοκίες της ποιήτριας και τι τελικά αντιμετώπισε στη ζωή της. Τεκμηριώστε την απάντησή σας με στοιχεία από το ποίημα.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

B2. Το ποίημα εντάσσεται στη μοντέρνα ποίηση. Να εντοπίσετε τρία (3) από τα χαρακτηριστικά της που βρίσκονται στο ποίημα.

Μονάδες 6

B3. « Και τα μάτια μου δάκρυσαν τόσο πολύ που έχασαν την όραση τους σαν την εγκλωβισμένη μου ψυχή». Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε ένα εκφραστικό μέσο και να εξηγήσετε τι πετυχαίνει με αυτό ο αφηγητής.

Μονάδες 3

B4. « Ήθελα να μάθω τη γραφή όμως το μολυβί μου ήταν δεμένο με αλυσίδες. Αναρωτήθηκα ποσό καιρό ακόμα θα συνεχίσω να ζω έτσι.

Και έκλαψαν τα μάτια μου όπως κλαίνει τα σύννεφα όταν μαζεύονται. Ευχήθηκα να ζήσω μια ζωή ελευθερίας αλλά έζησα μια ζωή στον πόλεμο”.

Το ποιητικό υποκείμενο χρησιμοποιεί στο παραπάνω απόσπασμα κυρίως το **α'** ενικό ρηματικό πρόσωπο. **α)** να εξηγήσετε τη συγκεκριμένη επιλογή. (μονάδες 2) και να μεταφέρετε το απόσπασμα στο **γ'** πρόσωπο (μονάδες 2). Ποιες αλλαγές ως προς το ύφος παρατηρείτε (μονάδες 2);

Μονάδες 6**3η δραστηριότητα**

B5. Πώς θα χαρακτηρίζατε τη στάση της δεκατετράχρονης Ayat από τη Συρία στους συγκεκριμένους στίχους που ακολουθούν; Νομίζετε ότι αυτή της η στάση μπορεί να εμπνεύσει τους αναγνώστες της γενιάς σας; Να απαντήσετε και στα δύο ερωτήματα σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων, αιτιολογώντας τις απόψεις σας.

«Έγραψα αυτά που βλέπω παρόλο που δεν ξέρω να γράφω.
Και έγραψα για αυτούς που βλέπουν και δεν μπορούν να ακούσουν.

Και μου λένε παρόλα αυτά είσαι καλά.
Και ξαναρωτώ ποια είμαι εγώ;

Είμαι εδώ, είμαι εδώ, δεν με βλέπεις;
Είμαι απλά ένα παιδί και φωνάζω, δεν με ακούς;»

Μονάδες 20